نام و نام خانوادگی:	بسمه تعالی	تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۵
پایه و رشته تحصیلی:	اداره کل آموزش و پرورش استان اصفهان	نام درس: فارسی
نام دبیر:	دبیرستان پسرانه شهید طالقانی	ساعت شروع:

ردیف		بارم
۱	**معنی لغات** **- عصاره ی تاکی به قدرت او شهد فایق شده.** **- گفت تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب** **- از گردش قرن ها پس افکند** **- پیرمرد از داخل کازیه ی روی میز یک پاکت کهنه برداشت.** **- در نفیرم مرد و زن نالیده اند** **- آن باغ پر از گل های رنگین در سموم سرد این عقل بی درد پژمرد.**	۱/۵
۲	**در عبارت های زیر، غلط های املایی را بیابید و شکل صحیح آن را بنویسید.** **الف) درختش، کوهش، هر سخره ی سنگش آیات وحی را بر لب دارد.** **ب) سواحل شرقی مدیترانه، از زیباترین نواهی عالم است.** **پ) مرا آن لحظه که تو را به درگاه حق، تجلّی و غرب باشد، یاد کن.** **ت) تن ز جان و جان ز تن مسطور نیست.** **ث) ناله ی مرغ اسیر این همه بحر وطن است** **ج) نتوان شبح تو گفتن که تو در وهم نیایی.**	۱/۵
۳	**در بیت زیر، حذف از نوع قرینه ی (لفظی- معنوی) صورت گرفته است.** **- نگشت آسایشم یک لحظه دمساز / گهی از گربه ترسیدم، گه از باز**	۰/۲۵
۴	**فعل های مشخّص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید.** **- زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست/ در حق ما هرچه گوید، جای هیچ اکراه نیست**	۰/۵
۵	**در بیت زیر نوع ترکیب ها را مشخّص کنید. (ترکیب وصفی- ترکیب اضافی)** **- زین بی خردان سِفله بستان/ داد دل مردم خردمند**	۰/۵
۶	**نقش دستوری گروه های اسمی مشخّص شده در بیت زیر را بنویسید.** **- هرکسی از ظنّ خود شد یار من/ از درون من نجست اسرار من**	۰/۵
۷	**با توجه به الگوی " نهاد + مفعول + مسند + فعل " جمله ی زیر را کامل کنید.** **- عشق حقیقی، ..... را ..... می گرداند.**	۰/۵
۸	**کدام واژه در گروه اسمی زیر، وابسته ی وابسته است؟ نوع آن را مشخّص کنید.** **" قدرت قلم نویسنده "**	۰/۵
۹	**در کدام یک از گروه های اسمی زیر، " وابسته ی وابسته " به کار رفته است؟ نوع هریک را مشخّص کنید.** **الف) تموز سوزان کویر** **ب) قلب آن سپاه** **پ) سه دست لباس ایرانی** **ت) شرایط پایدار اقتصادی و سیاسی**	۰/۵
۱۰	**نوع " واو " در جمله ی زیر، (عطف – ربط) است.** **" آن شب نیز من خود را بر روی بام خانه گذاشته بودم و به نظاره ی آسمان رفته بودم."**	۰/۲۵
۱۱	**معنای دقیق واژگان مشخّص شده را در هر بیت، با توجه به مفهوم کلی عبارت بنویسید.** **الف) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است/ چون روی پری رویان با رنگ و نگار است** **ب) چه نیکو گفت با جمشید دستور/ که با نادان نه شیون باد و نه سور**	۰/۵

www.kanoonir

۱۲	مفهوم ابیات زیر در کدام یک از گزینه ها قابل استنباط است؟ - هیچ نقاشت نمی بیند که نقشی برکشد/ وان که دید، از حیرتش کِلک از بنان افکنده ای الف) گر کسی وصف او ز من پرسد/ بی دل از بی نشان چه گوید باز؟ ب) این مدّعیان در طلبش بی خبرانند / کان را که خبر شد، خبری باز نیامد - دلا خموشی چرا؟ چو خُم نجوشی چرا؟ / برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟ الف) دانه چون اندر زمین پنهان شود / سرّ آن سرسبزی بستان شود ب) شو منفجر ای دل زمانه/ وان آتش خود نهفته مپسند - بی عشق زیستن را، جز نیستی، چه نام است؟ / یعنی اگر نباشی، کار دلم تمام است الف) پروانه قوت از عشق آتش خورد، بی آتش قرار ندارد و در آتش وجود ندارد تا آن گاه که آتش عشق، او را همچون خود گرداند. ب) وجود عاشق از عشق است، بی عشق چگونه زندگانی کند؟! حیات از عشق می شناس و ممات بی عشق می یاب.	۰/۷۵
۱۳	درک و دریافت خود را از عبارت های زیر بنویسید. الف) چه خوش گفته اند که " امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می میرند." ب) در کف ها، کاسه ی زیبایی/ بر لب ها تلخیِ دانایی/ شهر تو در جای دگر/ ره می بر با پای دگر "	۱
۱۴	سهروردی، شرط دست یابی به عالم عشق را چه می داند؟	۰/۵
۱۵	مفهوم " نقش ظرفیت وجودی افراد در تأثیرپذیری از عشق " از کدام بیت دریافت می شود؟ الف) همچو نی، زهری و تریاقی که دید؟ / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟ ب) هرکسی از ظنّ خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من	۰/۲۵
۱۶	در بیت " پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته جان شنو یکی پند " مقصود شاعر از " آتش " و " سوخته جان " چیست؟	۰/۵
۱۷	با توجه به ادبیات پایداری، مضمون مشترک ابیات زیر را بنویسید. - جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بِدَر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است - فرّخی ز جان و دل می کند در این محفل / دل نثار استقلال، جان فدای آزادی	۰/۵
۱۸	در بیت زیر، شاعر چه چیزی را شرط رسیدن و وصال به معشوق می داند؟ " گر در سرت هوای وصال است، حافظا / باید که خاک درگه اهل هنر شوی "	۰/۲۵
۱۹	مصرع زیر، به کدام پدیده ی اجتماعی زمان شاعر اشاره دارد؟ " گفت: دیناری بده پنهان و خود را وارهان "	۰/۲۵
۲۰	معنی نظم و نثر الف) اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده.	۰/۵
	ب) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است	۰/۵
	پ) از سیم به سر یکی کله خود / ز آهن به میان یکی کمربند	۰/۵
	ت) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق	۰/۵
	ث) چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند، مرا از خود یاد نیاید.	۰/۷۵
	ج) سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید.	۰/۷۵

www.kamoon-ir

	چ) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند	۰/۵
۲۱	آرایه های خواسته شده را به ابیات زیر وصل کنید. الف) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی / مرداد مه و گاه دی اش نام نهادند — اسلوب معادله پ) ای دیو سپید پای در بند / ای گنبد گیتی ای دماوند — جناس همسان ت) شانه می آید به کار زلف در آشفتگی / آشنایان را در ایّام پریشانی بپرس — استعاره ث) نی حریف هر که از یاری برید / پرده هایش پرده های ما درید — حسن تعلیل	۱
۲۲	با توجه به عبارت های زیر، آرایه های مشترک آن را بنویسید. - باران رحمت بی حسابش همه را رسیده و خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده. - فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.	۰/۵
۲۳	در بیت زیر، کدام یک از ترکیب های مشخص شده، مفهوم مجازی دارند؟ " ناله ی مرغ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است "	۰/۲۵
۲۴	عبارت زیر، یادآور کدام ضرب المثل فارسی است؟ " از بیم عقرب جرّاره ی دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه ی حکومت سرهنگ ها پناه ببرد. "	۰/۲۵
۲۵	درس کویر، اثر دکتر شریعتی، بخشی از (سفرنامه – حسب حال) محسوب می شود.	۰/۲۵
۲۶	دو شعر " مست و هشیار " و " دماوندیه " به ترتیب در قالب های ..... و ..... سروده شده اند.	۰/۵
۲۷	واژه ی مشخص شده در بیت زیر، نماد چه مفهومی است؟ " ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد "	۰/۲۵
۲۸	هر یک از آثار زیر، مربوط به کدام چهره ی ادبی می باشد؟ - قصه ی شیرین فرهاد: ..... تمهیدات:	۰/۵
۲۹	ابیات زیر را کامل کنید. - یک دم ..... بحر خدا شو گمان مبر / کز آب هفت بحر به یک ..... تر شوی - آیینه ی نگاهت، پیوند ..... و ساحل / لبخند ....., صبح ستاره باران	۱
۳۰	مصرع های داده شده را مرتب کنید. - کی – نباشی – تا – راهبر – شوی – راهرو - ؟ - بی شماران – از – کاین گونه – دادند – کف - فرصت	۰/۵
	جمع نمره	

www.karnoo.ir

ردیف	پاسخنامه
۱	فایق: برتر، برگزیده / داروغه: پاسبان، شب‌گرد / پس‌افکند: پس‌افکنده، میراث کازیه: جاکاغذی / نفیر: فریاد و زاری با صدای بلند / سموم: باد بسیارگرم و زیان‌رساننده
۲	الف) صخره / ب) نواحی / پ) قرب / ت) مستور / ث) بهر / ج) شبه
۳	قرینه «لفظی»: گهی از گربه ترسیدم، گه از باز [ترسیدم]
٤	«نیست» اول: فعل اسنادی به معنای «بودن»/ «نیست» دوم: اسنادی نیست و به معنای «وجود ندارد»
٥	بی‌خردان سفله: ترکیب وصفی / داد دل: ترکیب اضافی
٦	یار من: مسند / اسرار من: مفعول
۷	عشق حقیقی، انسان را پاک می‌گرداند.
۸	وابستهٔ وابسته: واژهٔ «نویسنده» مضاف‌الیه مضاف‌الیه است.
۹	گزینه (ب): واژهٔ «آن» صفت مضاف‌الیه است. / گزینه (پ): واژهٔ «دست» ممیز است
۱۰	واو ربط: بین دو جمله اتصال برقرار کرده است.
۱۱	الف) طاق: سقف خمیده و محدب / ب) دستور: وزیر، مشاور
۱۲	مورد اول: گزینهٔ(ب) هردو به بی‌خبری مدعیان عشق و عرفان و خاموشی پیشه کردن عارف واقعی بعد از رسیدن به کمال اشاره دارند. مورد دوم: گزینهٔ(ب) هردو تشویق به شکستن سکوت، و خیزش و بیان آرمان‌ها می‌کنند. مورد سوم: گزینهٔ(ب) هردو، زندگی بدون عشق را مرگ و نیستی می‌دانند.
۱۳	الف) گذرا بودن قدرت‌ها، و نابودی آنها بر اثر ولع و حرص بر سر قدرت بیشتر ب) مذمت عقل و دانایی
۱٤	داشتن معرفت و محبت
۱٥	بیت (الف)
۱٦	آتش: منظور خشم و نیروی درونی‌ست. / سوخته جان: منظور روح دردمند و غم‌دیدهٔ خود شاعر است.
۱۷	جان فشانی در راه میهن و آزادی آن
۱۸	تواضع و فروتنی در برابر اهل فضیلت و عرفان

www.kanoon.ir

۱۹	رشوه خواری
۲۰	الف) شاخه ها را که همچون کودکانی هستند، با آمدن فصل بهار، پر از شکوفه می‌کند. ب) به حال کشوری که به دست بیگانگان آباد شود باید گریست و با اشك ویرانش کرد زیرا ماتم‌کده‌ای بیش نیست. پ) ای دماوند! کلاه‌خودی از نقره (برف) بر سر داری و کمربندی محکم و استوار (از جنس سنگ) به کمر بسته ای. ت) برای گفتن درد اشتیاقم، شنونده ای فراق کشیده و آشنا با غم دوری می‌خواهم. ث) هنگامی که من به آن درگاه برسم و پرتو آن زیباییِ همچون آفتاب، بر من بتابد، من خودم را از یاد ببرم. ج) شیدایی معنوی عشق از هوشمندی دنیوی ارزشمندتر است و دیوانگی عشق برتر و بالاتر از هر عقلی‌ست. چ) خضرِ پیامبر که او را خوش‌قدم نامیده اند، راه و روش طریقت و عرفان را به لطف دعای خیر مرشد و با کمك راهنمایی های او یافته است.
۲۱	الف) حسن تعلیل: شاعر دلیلی شاعرانه و غیرواقعی برای گرما و سرمای تابستان و زمستان آورده است. پ) استعاره: «دیو سپید پای دربند» استعاره از دماوند ت) اسلوب معادله: مصراع اول مصداق و مثالی برای تایید مصراع دوم است. ث) جناس تام: «پرده» اول به معنی آهنگ و نغمه های مرتب و «پرده» دوم به معنی حجاب
۲۲	تشبیه: باران رحمت – خوان نعمت – فراش بادصبا – دایهٔ ابربهاری – بنات نبات – مهد زمین سجع: رسیده و کشیده – بگسترد و بپرورد
۲۳	مرغ اسیر: استعاره از خود شاعر
۲٤	از چاله به چاه افتادن
۲۵	حسب حال؛ زیرا نویسنده به شرح احوالات و زندگی خود می‌پردازد.
۲٦	مست و هوشیار: قالب قطعه و به شیوه مناظره / دماوندیه: قالب قصیده
۲۷	پروانه: نماد عاشق واقعی
۲۸	قصهٔ شیرین فرهاد: احمد عربلو / تمهیدات: عین‌القضات همدانی
۲۹	غریق – موی / صبح – گاه‌گاهت
۳۰	تا راهرو نباشی، کی راهبر شوی؟ / کاین گونه فرصت از دست دادند بی‌شماران